MALI TERMINOLOŠKI REČNIK

priredio: Milan Poznanović

DIDAKTICIZAM: Svaka praksa čija je glavna motivacija da poduči. Zanimljivo je zapitati se da li je svrha određene kritike da stvori deskriptivnu, interpretativnu ili didaktičku poruku.
Ako se radi o poslednjem, korisno je zapitati se da li poruka proističe od samog rada ili je stvara kritičar. Dok određene škole smatraju da je didaktički rad samoopravdano nadmoćno "popovanje", druge ga zahtevaju kao komponentu "dobre" umetnosti (na primer, neki tipovi marksizma).

ENANTIOMORF: Slika u ogledalu, čiji efekat je da se leva ruka vidi kao desna. Iako jednostavna kao ideja, bila je korištena u takvim teškim kantovsko filozofskim pitanjima kao što je "da li je prostor relativan ili apsolutan?". Studenti vizuelne umetnosti mogli bi da obrate pažnju na nekad popularnu koncepciju – sličnu nekim aspektima teorije informacije – da je umetničko delo, bez obzira kakvo je prethodno posmatračevo iskustvo, precizno rekonstituisan emotivni izraz umetnika.

FOIL (eng.): Prvobitno, komad sjajnog metala postavljen ispod dragulja kako bi povećao njegov sjaj. Šire, ovaj termin je obično upotrebljavan u književnoj kritici da ukaže na karaktere čije su osobine u kontrastu sa onim protagonistima koji će se docnije pokazati u boljem svetlu. Slični primeri mogu da se nađu u umetnosti. Na primer, Davidovo delo "Sokratova smrt" uključuje određen broj likova koji jedva obuzdavaju svoju žalost; oni služe kao "foil" stoičkoj rešenosti Sokrata da se prepusti smrti. Termin se takođe koristi i u slučaju formalne analize: Brancusi je često dizajnirao postolja za svoje skulpture koje su funkcionisale kao"foil" za forme koje su nosile (na primer, "Ptica u prostoru").

KAMELEONSKA KRITIKA: Ovo je figurativni termin koji pokazuje način na koji kritičari sakrivaju sebe preuzimajući osobine proučavanog objekta. Sa tačke gledišta objekta ili sa hipotetičke postmodernističke treće (manjinske) strane, kamuflaža može da bude viđena kao kritičarsko samoobmanjivanje – tako što oni obmanjuju sebe da su postigli objektivnost. Međutim, sa tačke gledišta "kameleona/kameleonista", koji verovatno znaju šta su, kamuflaža može da bude korisna "strategija preživljavanja", pola puta između mita objektivnosti i potpunog subjektivizma. To da kameleoni mogu da odvojeno pokreću svoje oči je metaforični bonus koji implicira da bi kritičari morali da budu u mogućnosti da istražuju više od jedne tačke gledišta (to jest, kritičku ili istorijsku metodologiju) u isto vreme.

KAMUFLAŽA: Obično sakrivenost, obmana ili prerušavanje, ali Roger Caillois je još 1930-ih dao ideju teoretskog obrta koja je imala uticaja na "Oktoberiste". Caiollis je opisao sposobnost kameleona da preuzmu boju svoje okoline psihoanalitickim terminima kao što je "poništavanje sebe samog". Ova ideja se obično pojavljuje u paru sa Lacanovim "stanjem ogledala". Esej R. Krauss "Corpus delecti" (u "L'amour fou: Fotografija i nadrealizam") postavlja interesantno pitanje jesu li psihoanalitičke interpretacije aistorične. Ona opisuje jednu od Man Rayovih fotografija nagog torza, išaranog senkama obližnje zavese, terminima jasno pozajmljenim od Cailloisa i Lacana, ali sama slika godinama prethodi njihovom pisanju. Očito, fotograf nije "ilustrovao" Cailloisa i Lacana. Izgovor, koji se čini razumnim je pretpostavka da je tako opisano mentalno stanje postojalo pre no što su mu ovi autori dali ime. Posledica je, međutim, da je slika u osnovi simptomatična, pre nego kreativna u bilo kom tradicionalnom smislu.

Internet source:
Robert J. Belton, Words of art